

Pravna pomoč

Funded through ELA Translation
Facility for Information

ombudsman
Public Defender of Rights

ombudsman for children
Defender of Children's Rights

Pravno pomoč lahko potrebujete na sodiščih, na upravnih organih, pri policiji, pri reševanju spora z delodajalcem, pri sestavi pogodbe, če ste v izvršbi ali če ste kazensko preganjani. Preprosto tam, kjer morate rešiti pravni problem in ne veste, kako naprej.

V tem letaku vam bomo razložili, koga in kdaj lahko zaprosite za nasvet ter kako lahko pomoč odvetnika dobite brezplačno ali za znižano plačilo.

Kdo mi lahko pomaga pri moji pravni zadevi?

Odvetniki

Odvetniki vam svetujejo v vseh pravnih zadevah. Pripravijo vam na primer pogodbo, vložijo pritožbo zoper odločbo urada, zastopajo vas na sodišču, vas branijo v kazenskem postopku itd.

Za delo odvetnika je potrebno **plačilo**.

- Če imate sredstva za plačilo odvetnika, si ga lahko izberete v svoji bližini ali s [seznama odvetnikov](#) na spletni strani Češke odvetniške zbornice.
- Če denarja za odvetnika nimate, lahko zaprosite za pravno pomoč brezplačno ali za znižano plačilo. V tem letaku vam bomo pojasnili, na koga se lahko obrnete, s čim vam lahko pomagajo in kako to storiti.

Organizacije, ki nudijo svetovanje ljudem v težkih življenjskih okoliščinah (tem se reče »ponudniki socialnega svetovanja« oziroma krajše »svetovalnice«)

Sem sodijo občinske svetovalnice, družinske svetovalnice, svetovalnice za starejše, svetovalnice za osebe z invalidnostjo itd. Svetovalnice pomagajo brezplačno.

V svetovalnicah se z vami pogovorijo o vaši situaciji in svetujejo, kako ravnati v nadaljevanju oziroma na koga drugega se lahko obrnete. Večinoma pa potrebnih korakov ne opravijo namesto vas. Če ugotovijo, da imate bolj zapleten pravni problem, pri katerem vam ne morejo pomagati, vas lahko napotijo k odvetniku.

Ker vsaka svetovalnica deluje nekoliko drugače, vam v tem letaku ne moremo natančno svetovati, kako se nanjo obrniti in kaj lahko za vas stori.

Svetovalnico si lahko poiščete na spletni strani varuha človekovih pravic www.ochrance.cz v razdelku [Ne vem, kako rešiti svojo življenjsko situacijo](#) (letaki [Državne svetovalnice](#) ali [Organizacije, ki se ukvarjajo z vprašanji tujcev in beguncov](#)) ali v registru Ministrstva za delo in socialne zadeve ([Register ponudnikov socialnih storitev](#)).

Pozor! Če ste v sodnem postopku ali ga nameravate sprožiti, vam bo nevladna organizacija ali državna svetovalnica verjetno svetovala, da se obrnete na odvetnika. Če ste obtoženi v kazenskem postopku, se vedno obrnite na odvetnika.

Pomagajo vam lahko tudi drugi strokovnjaki, na primer **notarji, sodni izvršitelji** ali **davčni svetovalci**. Ti nudijo pomoč na tistih pravnih področjih, s katerimi se poklicno ukvarjajo. Njihova pomoč je **večinoma plačljiva**. Pri delovnih sporih vam lahko pomagajo tudi **sindikati**. Sindikati svojim članom **večinoma pomagajo brezplačno**.

Pozor! Sodišča, uradi in policija vam pri pravnih vprašanjih ne morejo svetovati.

Potrebujem pravno pomoč, pa si je ne morem privoščiti. Kaj lahko storim?

Tukaj lahko izberete svojo situacijo in v letaku preberete, kaj storiti:

Potrebujem le posvet z odvetnikom, nisem v sodnem postopku ↓ berite dalje Pravno svetovanje pri odvetniku 	Potrebujem pomoč na upravnih organih ↓ berite dalje Pravna pomoč na upravnih organih (in na Ustavnem sodišču) 	Sem v sodnem postopku ali ga želim sprožiti zoper upravni organ ↓ berite dalje Pravna pomoč na sodišču 	Sem v sodnem postopku ali ga želim sprožiti zoper nekoga drugega, npr. zoper delodajalca, soseda itd. ↓ berite dalje Pravna pomoč na sodišču 	Sem obtoženec v kazenskem postopku ↓ berite dalje Pravna pomoč v kazenskem postopku
---	---	--	--	---

Pravno svetovanje pri odvetniku

Če potrebuje pravni nasvet, da bi vedeli, kako ravnati naprej, pa nimate denarja za odvetnika, lahko zaprosite Češko odvetniško zbornico, da vam **določi odvetnika za kratek posvet**. Če dokažete, da nimate denarja, vam bo odvetnik dodeljen **brezplačno**.

Tako dodeljeni odvetnik vam bo namenil vsaj **30 minut**. Do posveta ste upravičeni **do štirikrat na leto**, če posamezni posvet ne preseže 30 minut (**skupno največ dve uri na leto**). Med takšnim obiskom vam bo odvetnik razložil, za kateri pravni problem gre in kako ga lahko rešite. Vaše težave praviloma ne bo rešil na kraju samem in za vas ne bo sestavil nobenega dokumenta (pogodbe, vloge za sodišče). Posvet je namenjen temu, da veste, kako naprej.

Kaj moram storiti, da dobim odvetnika za kratek posvet?

- 1** Oddajte prošnjo na obrazcu – najdete ga na spletni strani [Češke odvetniške zbornice](#)
- 2** Plačajte pristojbino 100 CZK – z bančnim nakazilom ali poštno nakaznico.
Pristojbine vam ni treba plačati, če dokažete, da
  - imate izkaznico ZTP ali ZTP/P (težka invalidnost),
  - prejemate denarno socialno pomoč,
  - ste mlajši od 15 let,
  - prejemate dodatek za nego na III. (huda odvisnost) ali IV. stopnji (popolna odvisnost), ali pa skrbite za osebo, ki ima priznan tak dodatek za nego, ali
  - ste tujec/tujka, nameščen/-a v centru za pridržanje tujcev ali v sprejemnem centru.
- 3** Češki odvetniški zbornici morate dokazati, da je vaš **povprečni mesečni dohodek v zadnjih šestih koledarskih mesecih** pred vložitvijo prošnje **nizji od trikratnika življenjskega minimuma** (za vas ali za vse osebe, s katerimi živite in skupaj krijete stroške preživljjanja). Življenjski minimum od januarja 2023 znaša na primer za eno osebo 4 860 CZK, za dve odrasli osebi 8 510 CZK. Pri družini z otroki je znesek odvisen od njihovega števila in starosti (za dve odrasli osebi in dva otroka približno 14 480 CZK). Za izračun lahko uporabite kalkulator na spletni strani češkega ministrstva za delo in socialne zadeve (www.mpsv.cz: Pooblastila ministrstva → Dohodki in življenjski standard → Življenjski in eksistenčni minimum → Kalkulator...)).

V izjemnih primerih tega pogoja ni treba izpolnjevati.

Več informacij najdete na spletni strani [Češke odvetniške zbornice](#).

4

Če vam Češka odvetniška zbornica dodeli odvetnika brezplačno, se **z njim morate dogovoriti za sestanek**. Večinoma se k odvetniku odpravite v njegovo pisarno, le v izjemnih primerih vas odvetnik lahko obišče, na primer v bolnišnici ali v zaporu.

Pravna pomoč na upravnih organih (in na Ustavnem sodišču)

Če pri ureditvi zadeve na uradu ne veste, kako naprej, lahko uporabite pomoč ene od **organizacij, ki nudijo podporo osebam v težkih socialnih okoliščinah** (več na začetku tega letaka).

Vendar se lahko zgodi, da gre za zapleteno zadevo, pri kateri **potrebujete odvetnika** in zanj nimate denarja. Na primer, če vam urad ne prizna invalidske ali starostne pokojnine, zavrne vašo prošnjo za prispevek za nego, vas izbriše iz evidence iskalcev zaposlitve itd., lahko v tem primeru zaprosite Češko odvetniško zbornico za dodelitev odvetnika brezplačno.

Kako postopati, če potrebujem odvetnika za pogajanja z uradom brezplačno?

1

Zaprosite Češko odvetniško zbornico za dodelitev brezplačnega odvetnika.

Prošnja se vloži na **obrazcu**, ki ga najdete na spletni strani [Češke odvetniške zbornice](#). Obstaja poseben [obrazec za posameznike](#) (fizične osebe) in [pravne osebe](#).

2

Češka odvetniška zbornica vam bo dodelila odvetnika, ki ga bo plačala država,

- predvsem če ste **brez premoženja, brez rednih prihodkov ali imate prihodke na meji življenjskega minimuma in vam za odvetnika ne ostane denarja**. Zbornica vašo situacijo prouči zelo podrobno in oceni na primer, če resnično ne morete delati in zaslužiti ali kako drugače pridobiti več sredstev (osebe z zdravstvenimi težavami, upokojenci ipd.), če nimate česa prodati ali oddati v najem itd.

Upošteva tudi vaše dolgove (vključno s preživnino) in tekoče stroške. Oceni vaše skupne prihodke in premoženje ter tudi prihodke in premoženje vseh drugih oseb, ki živijo z vami v skupnem gospodinjstvu;

- če ne zahtevate nečesa nesmiselnega (če gre za „očitno neutemeljeno uveljavljanje ali preprečevanje pravice“ – na primer, če bi zahtevali nekaj očitno protizakonitega ali če bi očitno zamudili rok itd.); in
- če svoje pravice ne zlorabljate – v osnovi gre za to, ali ravnate pošteno.

Češka odvetniška zbornica vam bo sporočila, ali vas bo odvetnik zastopal. Lahko določi, pod katerimi pogoji.

Če se vaša finančna **situacija izboljša**, na primer, če boste našli delo ali podedovali premoženje, **morate Češko odvetniško zbornico o tem čim prej obvestiti**. Češka odvetniška zbornica bo brezplačno pravno zastopanje preklicala in od tega trenutka dalje boste odvetnika plačevali sami.

Če Češka odvetniška zbornica ugotovi, da ste v vlogi navedli **netočne ali neresnične podatke**, bo brezplačno pravno zastopanje preklicala in storitve odvetnika boste **morali plačati od začetka**.

Kaj naj storim, če potrebujem odvetnika za vložitev ustavne pritožbe?

Pritožbo na Ustavno sodišče lahko vložite **šele, ko ste neuspešni povsod drugje** (pri uradih ali sodiščih na vseh stopnjah, kamor lahko dosežete z revizijo, pritožbo ali kasacijsko pritožbo), in **le, če je urad ali sodišče kršil vašo temeljno pravico ali svoboščino** (Ustavno sodišče ne obravnava drugih napak). Te zadeve niso enostavne, zato zakon zahteva, da imate na Ustavnem sodišču odvetnika. Podrobnejše informacije najdete na spletnih straneh Ustavnega sodišča v [Vodniku po postopku pri ustavni pritožbi](#).

Če želite vložiti ustavno pritožbo in nimate denarja za odvetnika, postopate enako kot pri prošnji za Češko odvetniško zbornico za dodelitev odvetnika za zastopanje pred uradom (glejte zgoraj na tej strani).

Pravna pomoč na sodišču

Če ste toženi ali želite vložiti tožbo in potrebujete odvetnika, vendar zanj nimate denarja, lahko sodišče zaprosite za odvetnika brezplačno ali za nižjo ceno.

Na primer, če tožite soseda, delodajalca, prodajalca nekakovostnega blaga, dobavitelja plina, prevozno podjetje, sorodnika zaradi dedovanja itd. Ali pa se ločujete in ste v tožbi zaradi otrok ali premoženja. Ali pa želite tožiti urade, ki vam niso izdali gradbenega dovoljenja, niso odobrili denarne socialne pomoči, niso izdali osebnega izkaznice za osebo s posebnimi potrebami, so vas izključili iz evidence iskalcev zaposlitve ali vam niso priznali invalidske ali starostne pokojnine.

Kaj naj storim, da dobim odvetnika na sodišču za nižjo ceno ali brezplačno?

- 1 **Sodišče**, na katerem ste toženi ali želite vložiti tožbo, **zaprosite za brezplačnega pravnega zastopnika**.

Pojasnite sodišču, da je vaša zadeva pravno zahtevna in da za svojo zaščito potrebujete odvetnika.

- 2 Sodišče vam bo v izpolnitve poslalo obrazec, v katerem podrobno navedete svoje finančne in premoženske razmere: kakšni so vaši prihodki, koliko imate denarja, kakšne imate dolgove, katero premoženje je vaše – npr. hiša, stanovanje, avto ipd.

Pozor! Če se bo vaša situacija pozneje izboljšala (npr. boste našli delo ali podedovali denar oziroma premoženje), bo sodišče brezplačnega pravnega zastopnika preklicovalo in od takrat dalje ga boste plačevali sami.

- 3 Sodišče vam bo pravnega zastopnika dodelilo, če

- ugotovi, da se sami na sodišču ne boste mogli ustrezno braniti in potrebujete odvetnika,
- ugotovi, da nimate denarja za odvetnika, in
- obstaja vsaj majhna možnost, da boste v sporu uspešni. To pomeni na primer, da ne zahtevate nečesa očitno protizakonitega ali da očitno niste zamudili roka za vložitev tožbe (zadeva je v tem primeru imenovano preklicana, tj. zastarala), itd.

Sodišče vam bo dodelilo konkretnega pravnega zastopnika (večinoma odvetnika). Če ste si koga izbrali in ga predlagali sodišču, vam lahko dodeli prav tega odvetnika. Če tega ne stori, mora v svoji odločbi pojasniti, zakaj.

Pravnega zastopnika boste imeli **brezplačno ali za znižano plačilo**.

Če vam **sodišče** pravnega zastopnika **ne dodeli**, se lahko **pritožite na višje sodišče**.

Če vam po pritožbi niti višje sodišče ne dodeli pravnega zastopnika in sta vam vsaj dva odvetnika, ki ste ju prosili za pomoč, pomoč zavrnila, se lahko obrnete na [Češko odvetniško zbornico](#).

Postopate enako, kot če bi zaprosili za dodelitev odvetnika za zastopanje pred uradom [glejte [Pravna pomoč pri uradih \(in Ustavnem sodišču\)](#)]. Poleg tega morate dokazati, da sta vam vsaj dva odvetnika zavrnila pomoč.

Pravna pomoč v kazenskem postopku

Če ste obtoženi storitve kaznivega dejanja in vas preiskuje policija, državni tožilec ali ste obtoženec na sodišču, boste morda potrebovali zagovornika. Zagovornik je vedno odvetnik.

Postopek je različen glede na to, ali:

- morate imeti zagovornika (tako imenovana nujna obramba), ali
- želite imeti zagovornika, a to ni obvezno.

Kdaj moram imeti zagovornika (tako imenovana nujna obramba)? Ali je tak zagovornik brezplačen?

Zagovornika morate imeti, na primer, če ste v priporu, v zaporu, če vam grozi vsaj pet let zapora, če ste omejeni v svoji poslovni sposobnosti, če ste mladoletni ali če to sodišče oziroma državni tožilec ocenita kot nujno itd. Sodišče vas bo obvestilo, da potrebujete zagovornika, in vas pozvalo, da si ga izberete sami. Če tega ne storite, vam ga bo dodelilo sodišče.

V tem trenutku imate zagovornika brezplačno; plača ga država.

Če vam ne uspe (sodišče vas obsodi ali pritožba oziroma obnovitev postopka ni uspešna), vam bo sodišče naložilo, da zagovornika plačate sami. Če pa sodišče ugotovi, da zanj nimate denarja, vam ne bo treba plačati.

Kako naj postopam, če želim zagovornika, a zanj nimam denarja?

- 1 **Zaproste sodišče** (če še niste bili obtoženi s strani državnega tožilstva) **za zagovornika brezplačno ali za znižano plačilo**.

V vlogi morate dokazati, da za zagovornika nimate denarja.

- 2 Če sodišče ugotovi, da za zagovornika nimate denarja, bo vaši prošnji ugodilo. Zagovornik vas bo zastopal **brezplačno ali za znižano plačilo**.

- 3 **Izberite svojega zagovornika** ali pa zaprosite sodišče, da vam ga dodeli.

⚠ Če vam **sodišče ne ugodi**, lahko **vložite pritožbo, ki ima odložilni učinek**. Če vam niti višje sodišče ne ugodi in sta vam vsaj dva odvetnika, ki ste ju prosili za pomoč, pomoč zavrnila, se lahko obrnete na [Češko odvetniško zbornico](#). Postopate enako, kot če bi zaprosili za dodelitev odvetnika za zastopanje pred uradom [glejte [Pravna pomoč pri uradih \(in Ustavnem sodišču\)](#)]. Poleg tega morate dokazati, da sta vam vsaj dva odvetnika zavrnila pomoč.